

Esil-Nura

Қоғамдық-саяси, әлеуметтік-экономикалық, жарнамалық басылым

2026 жыл 15 қаңтар бейсенбі № 2 (453)

Өңір жаңалығы

АҚМОЛА ОБЛЫСЫНДА ӘЛЕУМЕТТІК САЛА МӘСЕЛЕЛЕРІ ТАЛҚЫЛАНДЫ

Премьер-министрдің орынбасары – мәдениет және ақпарат министрі Аида Балаеваның төрағалығымен Көкшетау қаласында Ақмола облысының әлеуметтік саласына қатысты мәселелер қаралды. Кеңес «Aqmola Digital» алаңында өтіп, оған облыс әкімі Марат Ахметжанов, әлеуметтік сала вице-министрлері, орталық мемлекеттік органдар мен өңірдегі әлеуметтік сала басшылары қатысты.

Ең алдымен, қатысушылар облыстағы білім беру саласын, әсіресе мектепке дейінгі білім беру мәселелерін талқылады. Балабақшалар 97,1% баланы қамтығанымен, әлі 3 мыңнан астамы кезекте тұр, бұл инфрақұрылымға түскен жүктеменің көп екенін көрсетеді. Сонымен қатар мамандар болжамы бойынша 2028 жылға қарай мектептегі орындар тапшылығы 4 мыңға дейін жетуі мүмкін. Бұған қоса, өңірдегі білім сапасына кадр жетіспеушілігі де кері әсерін тигізіп отыр. Мектепке дейінгі білім беру саласында 690 педагог жетіспейді, ал жекеменшік секторда біліктілік санаты бар педагогтердің үлесі небәрі – 13,4%. Өңірдің денсаулық сақтау жүйесіндегі кей көрсеткіштердің жақсаруы негізгі мәселелерді толық шешпейді. Денсаулық сақтау

министрлігінің мәліметінше, облыс бойынша өмір сүру ұзақтығы – 74,2 жас. Сонымен қатар 2025 жылдың 10 айында жалпы өлім-жітім 4%, нәресте өлімі 36,7 % және туберкулезден көз жұмғандар саны 29,6% төмендеген.

Әлеуметтік қорғау және жұмыспен қамту саласында атаулы әлеуметтік көмектің тиімділігіне тікелей ықпал ететін деректердің сапасы негізгі мәселе ретінде атап өтілді. Бірыңғай цифрлық платформаға 727 ұйым енгізілгені сөз болып, сонымен қатар қосарланған жұмыспен қамту мен кадрлық есептіліктегі бұрмалауларды қоса алғанда, қайта тексеруді қажет ететін жағдайлар анықталғаны айтылды. Кадр мәселесі де жиында талқыланған маңызды тақырыптың бірі болды.

Облыста Ғылым және жоғары білім министрлігіне қарасты 3 жоғары оқу орны жұмыс істейді (13,1 мың студент, оның ішінде 4,7 мыңы – мемлекеттік тапсырыс бойынша). Ал өңір экономикасының жыл сайынғы кадр қажеттілігі шамамен 12,5 мың адам, оның жартысынан астамы техникалық және кәсіптік білім беру саласына тиесілі. Осыған байланысты өңірлік білім беру тапсырысын нақтылау және ерте кәсіби бағдар беру жұмысын күшейту қажеттігі көтерілді.

Өзекті мәселе

ЕТ КЛАСТЕРІ ЖӘНЕ ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ АЙМАҚТЫ ДАМУ

Aqmola Invest алаңында Ақмола облысының әкімі Марат Ахметжановтың төрағалығымен етті мал шаруашылығын дамыту және инвестициялық аймақты одан әрі қалыптастыру мәселелері бойынша кеңес өтті.

«Мемлекет басшысының мал шаруашылығы саласының тұрақты әрі қарқынды дамуын қамтамасыз ету жөніндегі тапсырмасын орындау аясында бұл бағыт Ақмола облысының әлеуметтік-экономикалық дамуының негізгі басымдықтарының

біріне айналады. Осыған байланысты әрбір ауданда табиғи-климаттық жағдайларды, жемшөп базасын, инфрақұрылымды, сондай-ақ шаруашылықтардың мамандануын ескере отырып, мал шаруашылығы саласын дамыту жоспарлары әзірленіп, өзектендірілуі тиіс», – деп атап өтті өңір басшысы.

Кеңес барысында Ерейментау ауданында ет кластерін құру жөніндегі консорциумның кеңесшісі Гүлмира Исаева мен мал өсірушілер одағының төрағасы Дәурен Салықовтың баяндамалары тыңдалды. Спикерлер өңірде қалмақ тұқымды ірі қара малын өсіру перспективалары және мал өсірушілерді несиелендіру бағдарламалары туралы баяндады.

Ерейментау ауданының «Соколинки и К» ЖШС мен «Торғай» ЖШС негізгі (якорлық) кәсіпорындар ретінде айқындалды. 2025 жылы бұл шаруашылықтар 4,3 мыңнан астам бас қалмақ тұқымды ірі қара малын әкеліп, карантиннен өткізді. Ет кластерін белсенді дамыту және ауыл шаруашылығы тауар өндірушілерін оқыту мақсатында Торғай ауылында Фермерлер үйінің құрылысы басталды.

Сондай-ақ кеңес барысында Ақмола облысындағы индустриялық аймақтарды дамыту перспективалары қаралды.

Пресс-служба акима области.

Тұрғындар назарына!

САҚТЫҚ ШАРАЛАРЫН ЕСТЕ САҚТАҢЫЗДАР

Ауданымызда Крещение мерекесіне орай 2026 жылдың 18-нен 19-на қараған түні сағат 00:00-де Родина ауылы маңындағы «Есіл», Ақжар ауылының жанындағы «Сілеті» өзендерінде, Қабанбай батыр ауылы жанындағы «Сайка» су қоймасында және Жаңаесіл ауылының жанындағы Ұзынкөл өзенінде бағыштауға арналған діни рәсім өткізу жоспарлануда.

Крещение дін әлеміндегі маңызды шара ретінде тек рухани өзгерісті ғана емес, сонымен бірге пайдаланылатын суға қатысты санитариялық талаптарды қатаң сақтауды да қамтиды. Сондықтан медициналық және гигиеналық ережелерді сақтау осы рәсімнің ажырамас бөлігіне айналады.

Шомылу алдында денені қыздыру, жылыну және дене шынықтыру жаттығуларын жасау денеге судың төмен температурасына жақсы бейімделуге көмектеседі және қатты тоңазу қаупін азайтады. Суда мұқият болу керек: жарақаттанудың алдын алу және жүйелі түрде түсу үшін қолайлы аяқ киімді пайдаланыңыз. Бұл қауіпсіздікті қамтамасыз етіп қана қоймай, сонымен қатар судағы өткір заттардың денеге қауіптілігін азайтады. Байыппен сүңгу: тығыз байланысты болдырмай, суға біртіндеп кіру. Бұл денеге өзгеретін температураға бейімделуге мүмкіндік береді және жүрек-қан тамырлары жүйесіндегі стрессті азайтады. Соңғы рет шомылу кезінде: тез, әрі бақыланатындай, судың қажетті тереңдігіне жету.

Есіңізде болсын, мұзды суда ұзақ уақыт болу дененің жалпы қатты тоңазуын тудыруы мүмкін. К р е щ е н и е

үшін қауіпсіз орындарды таңдау керек. Барлық нормалар мен стандарттарға сәйкес келетін арнайы орындарда шомылу рәсімінен өтіңіз. Бұл инфекция қаупін болдырмау және қауіпсіз жағдайларды қамтамасыз ету үшін маңызды. Суды жұтып қоюға жол бермеңіз. Крещение кезінде А вирустық гепатиті және тағы да басқа инфекциялардың пайда болу қаупін болдырмау үшін суды жұтып қоймауға тырысыңыз. Дұға оқыған кезде немесе бата оқыған кезде судың ішке енуіне мүмкіндік бермеңіз, өйткені инфекциялардың ықтимал қаупінен қорғану ерекше назар аударуды қажет етеді.

Бұл қауіпсіздік шаралары мен гигиеналық сақтық шаралары крещение рәсіміне қатысушылардың денсаулығы мен әл-ауқатын қамтамасыз етуге бағытталған. Құрметті аудан тұрғындары сіздерден сақтық шараларын қатаң сақтауға шақырамын.

Ж. БАЙДИЛЬДИНА,
Ішкі саясат бөлімінің басшысы.

Ақмол.

«Есіл-Нұра»

«Вестник Акмола»

Целиноград ауданының газеттеріне

ЖАЗЫЛЫҢЫЗДАР!

ПОДПИШИТЕСЬ

на газеты

«Есіл - Нұра» Индекс газет - 65821;
Индекс газеты «Вестник Акмола» - 4991

Цена на год - 4991,52

Наш эл.адрес: vestiakmola@mail.ru

Тел./факс 8 (71651) 30-537

2026 ЖЫП

■ Цифрландыру және AI жылы

**АҚМОЛА ОБЛЫСЫНДА АӨК ПЕН ҚОҒАМДЫҚ
ҚАУІПСІЗДІК ЖҮЙЕСІНЕ ЖАСАНДЫ ИНТЕЛЛЕКТ
ТЕХНОЛОГИЯЛАРЫ ЕНГІЗІЛУДЕ**

Президенттің жасанды интеллектті дамыту жөніндегі тапсырмаларын орындау аясында Ақмола облысында Ауыл шаруашылығы министрлігімен бірлесіп ауыл шаруашылығы мен қоғамдық қауіпсіздік жүйесіне AI технологиялары енгізілуде. Бұл туралы Үкімет отырысында өңір әкімі Марат Ахметжанов баяндады.

Цифрландыру және жасанды интеллект жылы аясында өңірлік IT-хабты дамыту облыстың технологиялық өсімінің негізгі қозғаушы күшіне айналуға. Биыл облыста креативті технологиялар орталығы — Tumo Center, сондай-ақ жастардың тәжірибелік сабақтар өтуіне арналған Ақкөл, Қосшы және Жақсы қалаларында үш Tumo Classroom кампусы ашылады. Сонымен қатар Ш. Уәлиханов атындағы Көкшетау университетінің базасында Tumotow инновациялық мектебін ашу жөнінде меморандумға қол қойылды.

Аграрлық сектордың тиімділігін арттыру мақсатында өңірде «ақылды АӨК» моделі енгізілуде. Жасанды интеллект жерді мақсатты пайдалануын бағалауда қолданылып, мемлекеттік қолдау шараларын «бір терезе» қағидаты бойынша ашық әрі жедел алуға мүмкіндік береді және саланың табыстылығын арттырады.

Тағы бір басым бағыт — елді мекендердегі қауіпсіздікті

күшейту. Ішкі істер министрлігі мен жеке инвесторлармен бірлесіп, Қосшы қаласында бейнебақылау жүйесін кеңейту жобасы жүзеге асырылды. Қолданыстағы 500 камераға қосымша 1 000 жаңа камера орнатылып, олар заманауи жедел басқару орталығына біріктірілді. Жүйе қоғамдық тәртіпті бақылаумен қатар, автоматты режимде коммуналдық мәселелерді, қаңғыбас жануарлардың бар-жоғын және жол жамылғысының жағдайын анықтайды.

Бірыңғай дрондар инфрақұрылымы арқылы ауыл шаруашылығы алқаптары мен орман массивтеріне мониторинг жүргізіліп, заңсыз қоныс орындары мен өрт ошақтарын жедел анықтауға мүмкіндік берілуде.

«2030 жылға дейінгі цифрландыру стратегиясы бекітілді. Жүргізілген жұмыстың негізгі нәтижесі — Digital Aqmola бірыңғай экожүйесін қалыптастыру болды. Оған платформаның өзі, жағдайлық орталық, бірыңғай байланыс орталығы, стартаптарды сүйемелдеу және қолдау жүйелері кіреді. Сонымен қатар экономиканың барлық салаларына жасанды интеллектті енгізу жұмыстары қатар жүргізілуде. Біз жасанды интеллекттің нақты экономикалық пайда әкелуіне және азаматтардың өмір сүру сапасын арттыруына басымдық беріп отырмыз», — деп атап өтті Марат Ахметжанов.

■ Ауыл аманаты

**400-ДЕН АСТАМ АУЫЛДЫҚ ЖОБА
ҚАРЖЫЛАНДЫРЫЛДЫ**

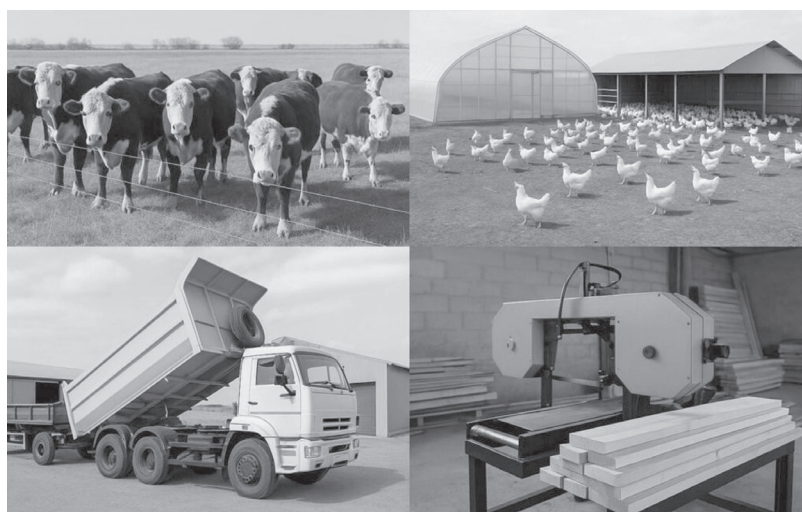
Ақмола облысында «Ауыл аманаты» бағдарламасы аясында ауылдық аймақтарды дамытуға және жергілікті кәсіпкерлерді қолдауға бағытталған 400-ден астам жоба қаржыландырылды. Бұл бастама өңірде жаңа жұмыс орындарын ашуға және тұрғындардың өмір сапасын арттыруға мүмкіндік береді.

Биыл бағдарламаға республикалық бюджеттен 2 миллиардтан астам теңге бөлінді. Қазіргі таңда өңір тұрғындарынан бизнес ашуды жоспарлап, жеңілдетілген несиеге 44 өтініш қабылданды. Жобалардың басым бөлігі мал шаруашылығын дамытуға арналған.

Kokshe әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациясының директоры Дина Ахметжанова мәлімдеді:

«Қалған қаражат ауыл округтерін дамыту үшін қажет нан пісіретін цехтар, автосервистер, сұлулық салондары және басқа да кәсіпорындарды ашуға жұмсалады. Әкімдер аймақтың қажеттілігін талдап, аналитикалық жазбаны әзірлеп, оны қаңтар айының соңына дейін аудан әкімдіктеріне жібереді», — деді Дина Ахметжанова.

Жобалар бірнеше кезеңнен өтіп, мақұлданғаннан кейін ресми сайтта жарияланады. Содан кейін кезең-кезеңімен іске асыру басталады. Мысалы, Зеренді ауданында жақында заманауи нан пісіретін цех ашылды, онда әртүрлі нан өнімдері мен тәттілер шығарылады. Целиноград ауданында жеңілдетілген несие алған кәсіпкер

табиғи жүннен төсек-орын жабдықтарын шығаратын фабрика ашты.

Жеке кәсіпкер Жұма Нұрғалиева өз тәжірибесімен бөлісті:

«Көктемде қойларды қыркқаннан кейін жүнді қайда ысыруды білмейтінбіз — бәрі қысқа тасталатын. Өндеу технологияларын зерттеп, көрпелер жасау үшін жабдық алушы шештім. «Ауыл аманаты» бағдарламасы кардочес машинасын, стегальды машинаны және өнеркәсіптік тігін машиналарын сатып алуға көмектесті», — деді кәсіпкер.

Облыс әкімінің баспасөз қызметі.

2026 жылдың 1 қаңтарындағы жағдай бойынша 2024 жылғы 1 ақпаннан бастап «БЖЗК» АҚ (бұдан әрі — БЖЗК, Қор) нысаналы жинақ алу бойынша 205 505 өтінішті орындады. Жалпы сомасы 31,61 миллион АҚШ долларынан астам қаражат уәкілетті операторларға аударылды. Олар, өз кезегінде, қаражатты 18 жасқа толған өтініш беруші азаматтардың банктік шоттарына есептейді.

**ҰЛТТЫҚ ҚОР —
БАЛАЛАРҒА**

Оның ішінде тұрғын үй жағдайын жақсарту мақсатында 19,69 млн АҚШ долларына 127 445 өтініш, білім беру ақысын төлеу үшін 11,92 млн АҚШ долларына 78 060 өтініш қанағаттандырылды.

Естеріңізге сала кетейік, нысаналы жинақтарды алушы барлық соманы немесе оның бір бөлігін ғана пайдалануға құқылы, пайдаланылмаған сома нысаналы жинақтау шотында (НЖШ) қалады.

Тұрғын үйді жақсартуға арналған қаражатты пайдаланудың ең танымал қосалқы мақсаттары: одан әрі жинақтау үшін тұрғын үй құрылысы жинақтарындағы салымды толықтыру (19,27 млн АҚШ долларына 124 490 өтініш орындалды), тұрғын үй сатып алуға ипотекалық тұрғын үй қарызын алу үшін бастапқы жарнаны енгізу — 145,39 мың АҚШ долларына 999 өтініш, азаматтық-құқықтық мәмілелер бойынша меншікке тұрғын үй сатып алу (түпкілікті есеп айырысу) — 108,64 мың АҚШ долларына 757 өтініш.

Білім беру ақысын төлеу шеңберіндегі ең танымал қосалқы мақсаттар: Қазақстан Республикасының аумағында орналасқан білім беру ұйымдарының білім беру қызметтеріне үлестермен (әрбір академиялық кезең немесе оқу жылы үшін) немесе толық көлемде бір мезгілде (бүкіл оқу мерзімі үшін) ақы төлеу (11,03 млн АҚШ долларына 71 025 өтініш орындалды), білім беруге жинақтау салымы туралы шарт бойынша білім беруге жинақтау салымын толықтыру (608,47 мың АҚШ долларына 4 933 өтініш орындалды), шетелдік білім беру ұйымдарының білім беру қызметтеріне үлестермен (әрбір академиялық кезең немесе оқу жылы үшін) немесе толық көлемде біржолғы (бүкіл оқу мерзімі үшін) ақы төлеуге (228,32 мың АҚШ долларына 1 706 өтініш орындалды) төлем жасау.

Нысаналы жинақтарды тұрғын үй жағдайларын жақсарту және (немесе) білім алуға ақы төлеу мақсатында төлеу туралы уәкілетті операторлар мен өңірлер бөлінісіндегі толық ақпаратпен enpf.kz сайтында танысуға болады.

Естеріңізге сала кетейік:

- нысаналы талаптарға Қазақстан Республикасының 18 жасқа толмаған, нысаналы талаптарға құқығы бар азаматтары қатыса алады;

- Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі (ҚРҰБ) жыл сайын (1 қазан) БЖЗК-ға нысаналы талаптардың жалпы сомасы, орташа алғанда инвестициялық кіріс мөлшерлемесі және нысаналы талаптарға қатысушылардың бұрын қалыптастырылған нысаналы талаптарына есептелген инвестициялық кіріс сомасы туралы ақпаратты қамтитын есепті жібереді;

- БЖЗК жыл сайын, есепті жылдан кейінгі бірінші айдың 20-нан кешіктірмей «Жеке тұлғалар» мемлекеттік дерекқорынан (ЖТ МДҚ) алынған мәліметтер негізінде БЖЗК ақпараттық жүйесінде есепті жылдың соңындағы (31 желтоқсан) жағдай бойынша нысаналы талаптарға қатысушылардың электрондық тізімін қалыптастырады;

- Қор ҚР ҰБ-тан алынған ақпарат пен электрондық тізімге енгізілген нысаналы талаптарға қатысушылардың санына қатысты мәліметтер негізінде БЖЗК ақпараттық жүйесіне нысаналы талаптардың бір қатысушысы бойынша есепті жылдағы нысаналы талаптардың сомасы, есепті жылдың алдындағы жылдың соңындағы жағдай бойынша нысаналы талаптардың сомасына есептелген инвестициялық кіріс сомасы туралы деректерді есептеп, енгізеді;

- БЖЗК нысаналы талаптарды, нысаналы жинақтар мен нысаналы активтерді есепке алуды АҚШ долларымен жүргізеді.

Есепті 2025 жылғы нысаналы талаптар, сондай-ақ, инвестициялық кіріс нысаналы талаптарға қатысушыларға 01.02.2026ж. кешіктірмей есептелетін болады.

Бұл ретте 2008 жылы туған, 2026 жылы 18 жасқа толатын қазақстандықтардың нысаналы жинақтау шоттарына нысаналы жинақтарды есептеу де 01.02.2026ж. кешіктірмей жүзеге асырылады.

«Ұлттық қор — балалар» бағдарламасы бойынша тұрақты түрде жасалатын есептер enpf.kz сайтына орналастырылады.

kids.enpf.kz сайтында және БЖЗК/ЕНПФ YouTube-арнасында Бағдарламаның шарттарымен танысып, қажетті нұсқаулықтар алып, өзіңізді қызықтыратын сұрақтарыңызға жауап алуға болады. Сондай-ақ, «Ұлттық қор — балаларға» бағдарламасын іске асыру, бала көмелетке толғанға дейін және одан кейінгі іс-қимыл алгоритмі туралы бейне нұсқаулықты БЖЗК/ЕНПФ YouTube-арнасында <https://www.youtube.com/watch?v=a9L8N4Q28OM> сілтемесі бойынша көруге болады.

БЖЗК 2013 жылғы 22 тамызда «ГНПФ» ЖЗК» АҚ негізінде құрылды. БЖЗК құрылтайшысы және акционері — Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің «Мемлекеттік мүлік және жекешелендіру комитеті» ММ арқылы Қазақстан Республикасының Үкіметі. БЖЗК зейнетақы активтерін сенімгерлікпен басқаруды Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі жүзеге асырады. Зейнетақы заңнамасына сәйкес БЖЗК міндетті зейнетақы жарналарын, жұмыс берушінің міндетті зейнетақы жарналарын, міндетті кәсіптік зейнетақы жарналарын, ерікті зейнетақы жарналарын тартуды, сондай-ақ «Қазақстан Республикасының екінші деңгейдегі банктерінде орналастырылған депозиттерге міндетті кепілдік беру туралы» Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес депозиттерге міндетті кепілдік беруді жүзеге асыратын ұйым аударған кепілдік берілген депозит бойынша кепілдік берілген өтемнің талап етілмеген сомасы есебінен қалыптастырылған ерікті зейнетақы жарналарын есепке алып, оның есебін жүргізеді, зейнетақы төлемдерін жүзеге асыруды қамтамасыз етеді. Сондай-ақ Қор нысаналы активтер мен нысаналы талаптарды есепке алуды, нысаналы жинақтау шоттарына нысаналы жинақтарды (НЖ) есепке алу мен есептеуді, НЖ төлемдерін оларды алушының банк шоттарына есептеуді, «Ұлттық қор — балаларға» бағдарламасы шеңберінде Қазақстан Республикасының Үкіметі айқындаған тәртіппен НЖ қайтарымдарын есепке алуды жүзеге асырады (толығырақ www.enpf.kz сайтында).

БЖЗК.

■ Цифрландыру және AI жылы

ЖИ-ДІ ҚОЛДАНУ ҚАУІПСІЗ БЕ?

Жасанды интеллектіні күнделікті өмірде пайдалану әлемде қалыпты жағдайға айналып келеді. Алайда оны бейберекет қолданғандықтан құқықтық, этикалық даулар да жиілеп кетті. Қауіпсіздік мәселесіне келгенде сұрақ та, қауіп те көп.

Жуырда әлемдік деңгейде резонанс тудырған жағдай болды. Аустралия үкіметі халықаралық «Deloitte» компаниясы тарапынан 486 мың доллар көлемінде айыппұлға тартылды. Себеп – мемлекеттік қызметкерлердің ресми есепті дайындау барысында «ChatGPT» қолдануы.

Тексеру кезінде есеп ішіндегі зерттеу деректері мен сілтемелердің бір бөлігі жалған, яғни нейрожелінің ойдан құрастырғаны анықталған. Егер сілтемелер тексерілмегенде, жабулы қазан жабулы күйде қалуы да мүмкін еді.

Киберқауіпсіздік мамандарының айтуынша, жасанды интеллектімен жұмыс істеудегі ең әлсіз тұс – конфиденциалдылық. Көптеген пайдаланушы нейрожелімен диалогті жеке, жабық кеңістік деп қабылдайды. Алайда іс жүзінде бұл – жаңсақ түсінік. Ресейде мемлекеттік қызметкер нейрожелі арқылы есеп дайындағаны үшін жұмыстан шығуға шақ қалған.

Себебі ел заңнамасына сәйкес құпия және жеке деректерді шетелдік бұлтты сервистерге жүктеуге тыйым салынған. Кең таралған «ChatGPT», «Gemini», «Grok», «DeepSeek» секілді жүйелердің барлығы деректерді шетелде сақтайды. Кейінгі жылдары құпиялылыққа байланысты бірқатар даулы оқиғалар тіркелді.

Мәселен, «OpenAI» мен «Grok» платформаларында пайдаланушылардың мыңдаған жеке диалогтері «Google» іздеу жүйесінде ашық күйде пайда болған. Бұл – техникалық ақау емес, деректер қауіпсіздігінің әлсіздігін көрсеткен жағдай. Тағы бір шулы оқиға «Samsung» компаниясында тіркелді. Қызметкерлер бағдарламалық кодты тексеру үшін «ChatGPT»-ге жүктеткен.

Нәтижесінде, жүйе бұл кодты өз оқыту жұмысына пайдаланып, кейін басқа пайдаланушылардың диалогтерінде ұсынған. Мұндай деректердің қайда және қалай таралғанын анықтау іс жүзінде мүмкін емес.

Жасанды интеллект модельдерінің едәуір бөлігі пайдаланушылар енгізген мәтіндер негізінде жетілдіріледі. Демек, жүктелген құжат, талдауға берілген мәтін немесе жеке дерек кейін модель жауабында басқа формада көрінуі ықтимал.

Мамандар жасанды интеллектімен жұмыс істегенде бір қарағанда қарапайым көрінетін, бірақ салдары ауыр болуы мүмкін бірнеше негізгі қағидалы қатаң ұстануға кеңес береді. Ең алдымен, нейрожеліге ешқашан құпия деректер жүктелмеуге тиіс.

Келісімшарттар, банк реквизиттері, жеке тұлғалардың мәліметтері мен ішкі қызметтік ақпарат жасанды интеллектіге арналған материал емес, себебі мұндай деректердің қайда сақталатыны және кімнің қолына түсетіні пайдаланушының бақылауынан тыс қалады.

Сонымен қатар нейрожелі ұсынған кез келген сілтеме мен дерек міндетті түрде қайта тексерілуі қажет, өйткені жасанды интеллект шынайы дерек пен ойдан құрастырылған ақпаратты араластырып беруі мүмкін.

Бұл әсіресе ғылыми, құқықтық және ресми мәтіндерде аса қауіпті. Тағы бір маңызды мәселе

– жасанды интеллектіні автор ретінде қабылдамау. Ол тек көмекші құрал, ал мәтіннің мазмұнына, дәлдігіне және салдарына жауапкершілік әрдайым адамға жүктеледі.

Бұған қоса, нейрожелілерді қолдану кезінде қолданыстағы заңнаманы ескеру қажет, өйткені кейбір салаларда, әсіресе мемлекеттік қызмет, медицина, қаржы, дербес деректермен жұмыс барысында мұндай технологияларды пайдалануға тікелей шектеулер қойылған.

Жалпы, «тегін сервис» ұғымының шартты екенін ұмытпау керек. Көп жағдайда мұндай платформалардың құны – пайдаланушының өзі енгізген деректері.

Ал еліміз жасанды интеллектіні реттеу мен қауіпсіздік стандарттарын қалыптастыру бағытында жүйелі қадам жасап, бұл салада әлемдегі алдыңғы қатарлы мемлекеттердің қатарына жақындап келеді деуге негіз бар.

Кейінгі қабылданған «Жасанды интеллект туралы» заң – еуропалық құқықтық кеңістіктегі ең озық құжаттармен деңгейлес, тіпті бірқатар нормасы бойынша олардан да қатаң. Бұл заңда технологиялық даму емес, ең алдымен, қауіпсіздік пен адам құқықтарын қорғау басты басымдық ретінде айқындалған.

Атап айтқанда, құжатта адамның эмоциясын оның келісімінсіз талдауға, мінез-құлқын жасырын бақылауға бағытталған технологияларды қолдануға, сондай-ақ әлеуметтік скорингке тікелей тыйым салынған.

Бұған қоса манипулятивті және дискриминациялық сипаттағы жасанды интеллект жүйелерін енгізуге де қатаң шектеу бар. Мұндай нақты әрі тікелей тыйымдар бүгінде әлем елдерінің басым бөлігінде әлі заң деңгейінде бекітілмеген.

«Аталған заң аясында жасанды интеллект жүйелері қауіп деңгейіне қарай үш санатқа бөлініп, алғаш рет құқықтық жіктеу енгізілді.

Бұл тәсіл тәуекелі жоғары технологияларға ерекше бақылау орнатып, қауіпсіз қолдануға мүмкіндік береді.

Сондай-ақ Қазақстан заңнамасында синтетикалық контентті міндетті түрде белгілеу талабы алғаш рет бекітілді.

Бұл норма дипфейктермен, жалған ақпаратпен, қоғамдық санаға әсер ететін манипуляциялармен күрестегі ең тиімді тетіктердің бірі саналады. Бірқатар дамыған мемлекеттер бұл мәселені әлі талқылау деңгейінде қалдырса, Қазақстан оны заң жүзінде нақты бекітіп үлгерді.

Деректер қауіпсіздігіне қойылатын талаптар да айтарлықтай күшейтілді. Жаңа нормалармен қатар Цифрлық кодекс арқылы деректердің қай жерде сақталатыны, оған кімнің және қандай мақсатта қол жеткізе алатыны, сондай-ақ талаптар бұзылған жағдайда қандай жауапкершілік қарастырылатыны толық айқындалған.

Осылайша, жасанды интеллектіні қолдану ғана емес, деректер айналымының бүкіл экожүйесі құқықтық тұрғыда тәртіпке келтіріліп отыр. Жалпы алғанда, Қазақстан жасанды интеллектіні бақылаусыз дамыту жолын емес, қауіпсіз, жауапты және адамға бағытталған технологиялық саясатты тандаған мемлекет ретінде өз бағытын айқындап отыр», дейді Жасанды интеллект және цифрлық даму министрлігі баспасөз қызметінің өкілі Гаухар Тұрсынбай.

А. ЖҮНІСХАН.

2026 ЖЫЛҒЫ 1 ҚАҢТАРДАН БАСТАП БЖЗҚ-ДАН ТӨЛЕНЕТІН ЗЕЙНЕТАҚЫ ТӨЛЕМДЕРІ ЖЕКЕ ТАБЫС САЛЫҒЫНАН (ЖТС) БОСАТЫЛАДЫ

2026 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енген жаңа Салық кодексіне сәйкес, Бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қорынан (БЖЗҚ) төленетін зейнетақы төлемдері, сондай-ақ тұрғын үй жағдайын жақсарту немесе емделу мақсаттарына арналған біржолғы зейнетақы төлемдері (БЗТ) жеке табыс салығынан (ЖТС) босатылады.

Бұл норма Қазақстан Республикасының резиденті болып табылмайтын тұлғаларға төленетін зейнетақы төлемдеріне қолданылмайды.

Бұрын қалай болды?

Бұрын БЖЗҚ-дан берілетін барлық зейнетақы төлемдері, оның ішінде біржолғы зейнетақы төлемдері де, табыс ретінде қарастырылып, төлем көзінен 10% мөлшерлеме бойынша ЖТС ұсталатын.

Зейнетақы жарналары жеке зейнетақы шоттарына салық салынбай тұрып аударылып, жеке табыс салығы төлем жасау кезінде ұсталатын. Бұл ретте түзету сомалары мен салықтық шегерімдер ескерілді.

Тұрғын үй немесе емделу мақсаттарына пайдаланылған біржолғы зейнетақы төлемдерінен де ЖТС ұсталатын. Алушы өз қалауы бойынша салықты төлем алған кезінде бірден немесе зейнетке шыққанға дейін кейінге қалдырып, төлемдер кестесіне сәйкес төлеу тәсілін таңдай алатын.

2026 жылғы 1 қаңтардан бастап қалай болады?

2026 жылғы 1 қаңтардан бастап Қазақстан Республикасының резиденттері үшін зейнетақы төлемдерінің барлық түрлерінен, оның ішінде біржолғы зейнетақы төлемдерінен ЖТС ұсталмайды. ЖТС тек Қазақстан Республикасының резиденті болып табылмайтын тұлғаларға берілетін зейнетақы төлемдерінен ғана ұсталады.

Сонымен қатар, 2026 жылғы 1 қаңтардан бастап тұрғын үй немесе емделу мақсаттарына арналған біржолғы зейнетақы төлемдері бойынша зейнетке шыққанға дейін кейінге қалдырылған ЖТС төлеу міндеттемелері жойылады, алайда бұрын бюджетке төленген салық сомалары қайтарылмайды.

Әлеуметтік осал топтарға жататын тұлғалар біржолғы зейнетақы төлемдері түріндегі салық салынатын табысқа қатысты тиісті қаржы жылының 1 қаңтарында қолданыста болған аилық есептік көрсеткіштің (АЕК) 882 еселенген мөлшері шегінде салықтық шегерім қолдану құқығына ие.

Бұл санатқа I, II немесе III топтағы мүгедектігі бар адамдар, мүгедектігі бар баланы тәрбиелеп отырған ата-аналардың немесе қорғаншылардың бірі, жетім балаларды асырап алған (камқорлығына алған) ата-аналардың бірі, әскери қимылдарға қатысқан ардагерлер және өзге де тұлғалар жатады. Аталған тұлғалардың толық тізбесі Қазақстан Республикасының Салық кодексінің 404-бабында көрсетілген. Егер осы санатқа жататын алушылар біржолғы зейнетақы төлемдерін пайдалану кезінде ЖТС-ты бірден төлеген болса, олар БЖЗҚ-ға тиісті өтінішпен және расайтын құжаттармен жүгініп, жаңа Салық кодексіне сәйкес ЖТС-ты қайта есептеп, қайтару мәселесін БЗТ алынған күннен бастап үш жыл ішінде жүзеге асыра алады.

Тағы қандай өзгерістер бар?

2026 жылғы 1 қаңтардан бастап жеке тұлғаның өз пайдасына аударған ерікті зейнетақы жарналары бойынша салықтық шегерімдер жойылады. Бұрын бұл шегерімдер Салық кодексінде белгіленген мөлшерде төлем көзінен салық салынатын табысқа қолданылатын.

Бұл ретте жұмыс берушінің БЖЗҚ-ға өз қызметкерінің пайдасына аударған ерікті зейнетақы жарналары жеке тұлғаның (қызметкердің) табысы болып есептелмейді. Тиісінше, оған ЖТС салынбайды. Ал жұмыс беруші үшін мұндай шығыстар корпоративтік табыс салығын есептеу кезінде шегерімге жатады.

Яғни, бұл жағдайда қызметкер де, жұмыс беруші де салықтық жеңілдікке ие болады.

БЖЗҚ 2013 жылғы 22 тамызда «ГНПФ» ЖЗҚ» АҚ негізінде құрылды. БЖЗҚ құрылтайшысы және акционері – Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің «Мемлекеттік мүлік және ерекшелендіру комитеті» ММ арқылы Қазақстан Республикасының Үкіметі. БЖЗҚ зейнетақы активтерін сенімгерлікпен басқаруды Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі жүзеге асырады. Зейнетақы заңнамасына сәйкес БЖЗҚ міндетті зейнетақы жарналарын, жұмыс берушінің міндетті зейнетақы жарналарын, міндетті кәсіптік зейнетақы жарналарын, ерікті зейнетақы жарналарын тартуды, сондай-ақ «Қазақстан Республикасының екінші деңгейдегі банктерінде орналастырылған депозиттерге міндетті кепілдік беру туралы» Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес депозиттерге міндетті кепілдік беруді жүзеге асыратын ұйым аударған кепілдік берілген депозит бойынша кепілдік берілген өтемнің талап етілмеген сомасы есебінен қалыптастырылған ерікті зейнетақы жарналарын есепке алып, оның есебін жүргізеді, зейнетақы төлемдерін жүзеге асыруды қамтамасыз етеді. Сондай-ақ Қор нысаналы активтер мен нысаналы талаптарды есепке алуды, нысаналы жинақтау шоттарына нысаналы жинақтарды (НЖ) есепке алу мен есептеуді, НЖ төлемдерін оларды алушының банк шоттарына есептеуді, «Ұлттық қор – балаларға» бағдарламасы шеңберінде Қазақстан Республикасының Үкіметі айқындаған тәртіппен НЖ қайтарымдарын есепке алуды жүзеге асырады (толығырақ www.enprf.kz сайтында).

Хабарланыру

«Казбек Тас» ЖШС Ақмола облысы Целиноград ауданы жерінде орналасқан «Эвридика» кен орнында құрылыс тастарын өндіру бойынша тау-кен жұмыстары жоспары бойынша «Мүмкін әсерлер туралы есеп» жобасы бойынша ашық жиналыс түрінде қоғамдық тыңдаулар өткізілетіні туралы хабарлайды.

Қоғамдық тыңдаулар 2026 жылғы 18 ақпанда сағат 16.00-де Ақмола облысы, Целиноград ауданы, Тасты ауылдық округі, Тастақ ауылы, Астық көшесі 11, «Тастақ ауылы бастауыш мектебі» КММ ғимараты мекенжайында өтеді.

Жоспарланған іс-әрекеттің әсер ету аймағы: Ақмола облысы, Целиноград ауданы, Тастақ ауылы.

Объектінің орналасу координаттары: 1 нүкте: солтүстік ендік 51025'25,6"; шығыс бойлық 70038'59,3"; 2-ші нүкте: солтүстік ендік 51025'30,5"; шығыс бойлық 70038'43,0"; 3-ші нүкте: солтүстік ендік 51025'35,5"; шығыс бойлық 70038'40,4"; 4-ші нүкте: солтүстік ендік 51025'37,9"; шығыс бойлық 70038'43,4"; 5-ші нүкте: солтүстік ендік 51025'41,8"; шығыс бойлық 70038'44,0"; 6- нүкте: солтүстік ендік 51025'44,7"; шығыс бойлық 70038'55,7"; 7-ші нүкте: солтүстік ендік 51025'42,7"; шығыс бойлық 70039'01,9".

Әсер ету аумағының орналасу координаттары: 51°24'39" С; 70°43'00" Ш.

Қоғамдық тыңдаулардың ұзақтығы қатарынан бес жұмыс күнінен аспайды.

Қатысушыларды тіркеу жеке басын куәландыратын құжатты көрсеткен кезде жүзеге асырылады.

ZOOM платформасындағы тыңдауларға қатысу үшін онлайн қосылымға сілтеме: <https://us06web.zoom.us/j/6968277100?pwd=dWcwM2QzaXBQYiRiV3BOVm1kSWlvdz09&omn=81921497631>. Конференция идентификаторы: 696 827 7100. Қатынас коды: xx4uvN.

Жоспарланған іс-шараның бастамашысы: «Қазбек Тас» ЖШС, БСН 210940028540, ҚР, Астана қаласы, Есіл ауданы, Ұлы Дала даңғылы, 88/1 ғимарат.

Жобалық құжаттаманы әзірлеуші: «Сарыарқа ЗемГео-Проект» ЖШС, БСН: 140640013249, мекенжайы: Астана қаласы, Бейбітшілік көшесі, 25, 404/1-офис, «Өркен» іскерлік орталығы, тел.: 8-7172-72-50-45, +7 701 446-66-24.

Жоба бойынша құжаттама <https://ndbecology.gov.kz> порталында орналастырылған

Жоспарланған іс-шаралар туралы ақпарат алуға және құжаттардың көшірмесімен танысуға болатын байланыс телефондары: e-mail: ksk_13@inbox.ru, тел.: 8 (701) 446-66-24.

Мүдделі жұртшылықтың ескертулері мен ұсыныстарын «Ақмола облысының табиғи ресурстар және табиғатты

пайдалануды реттеу басқармасы» ММ Көкшетау қаласы, Абай көшесі, 89, e-mail: expreso@mail.ru мекенжайы бойынша қабылдайды. Байланыс телефондары: 8 (716 2) 40-28-07.

«Казбек Тас» ЖШС Ақмола облысы Целиноград ауданы жерінде орналасқан «Эвридика» кен орнында құрылыс тастарын өндіру бойынша Тау-кен өндіру жоспарына әсер ету үшін экологиялық рұқсат алуға өтінім беру материалдары бойынша (РШН, ӨЭББ, ҚББ, ШШЖ) ашық жиналыс түрінде қоғамдық тыңдаулар өткізілетіні туралы хабарлайды.

Қоғамдық тыңдаулар 2026 жылғы 18 ақпанда сағат 17.30-де Ақмола облысы, Целиноград ауданы, Тасты ауылдық округі, Тастақ ауылы, Астық көшесі 11, «Тастақ ауылы бастауыш мектебі» КММ ғимараты мекенжайында өтеді.

Жоспарланған іс-әрекеттің әсер ету аймағы: Ақмола облысы, Целиноград ауданы, Тастақ ауылы.

Объектінің орналасу координаттары: 1 нүкте: солтүстік ендік 51025'25,6"; шығыс бойлық 70038'59,3"; 2-ші нүкте: солтүстік ендік 51025'30,5"; шығыс бойлық 70038'43,0"; 3-ші нүкте: солтүстік ендік 51025'35,5"; шығыс бойлық 70038'40,4"; 4-ші нүкте: солтүстік ендік 51025'37,9"; шығыс бойлық 70038'43,4"; 5-ші нүкте: солтүстік ендік 51025'41,8"; шығыс бойлық 70038'44,0"; 6- нүкте: солтүстік ендік 51025'44,7"; шығыс бойлық 70038'55,7"; 7-ші нүкте: солтүстік ендік 51025'42,7"; шығыс бойлық 70039'01,9".

Әсер ету аумағының орналасу координаттары: 51°24'39" С; 70°43'00" Ш.

Қоғамдық тыңдаулардың ұзақтығы қатарынан бес жұмыс күнінен аспайды.

Қатысушыларды тіркеу жеке басын куәландыратын құжатты көрсеткен кезде жүзеге асырылады.

ZOOM платформасындағы тыңдауларға қатысу үшін онлайн қосылымға сілтеме: <https://us06web.zoom.us/j/6968277100?pwd=dWcwM2QzaXBQYiRiV3BOVm1kSWlvdz09&omn=88637450104>. Конференция идентификаторы: 696 827 7100. Қатынас коды: xx4uvN.

Жоспарланған іс-шараның бастамашысы: «Қазбек Тас» ЖШС, БСН 210940028540, ҚР, Астана қаласы, Есіл ауданы, Ұлы Дала даңғылы, 88/1 ғимарат.

Жобалық құжаттаманы әзірлеуші: «Сарыарқа ЗемГеоПроект» ЖШС, БСН: 140640013249, мекенжайы: Астана қаласы, Бейбітшілік көшесі, 25, 404/1-офис, «Өркен» іскерлік орталығы, тел.:

8-7172-72-50-45, +7 701 446-66-24.

Жоба бойынша құжаттама <https://ndbecology.gov.kz> порталында орналастырылған

Жоспарланған іс-шаралар туралы ақпарат алуға және құжаттардың көшірмесімен танысуға болатын байланыс телефондары: e-mail: ksk_13@inbox.ru, тел.: 8 (701) 446-66-24.

Мүдделі жұртшылықтың ескертулері мен ұсыныстарын «Ақмола облысының табиғи ресурстар және табиғатты пайдалануды реттеу басқармасы» ММ Көкшетау қаласы, Абай көшесі, 89, e-mail: expreso@mail.ru мекенжайы бойынша қабылдайды. Байланыс телефондары: 8 (716 2) 40-28-07.

«Kaz Mining Corporation» ЖШС 19.02.2026 жылы сағат 11:00-де Ақмола облысы, Ерейментау ауданы, Селетинский С. О., Селетинское с., А. Құнанбаев көшесі, 7, әкімдік ғимараты мекенжайы бойынша «қатты пайдалы қазбаларды барлау жоспарына ықтимал әсерлер туралы есеп» бойынша ашық жиналыс нысанында қоғамдық тыңдаулар өтетінін хабарлайды N блоктары-43-134-(10e-5G-6,7,8,9,10,11); N-43-134-(10E-5b-Қазақстан Республикасының Ақмола облысында 6,7,8,9,10,11,12, 13,14,15)».

Бастамашысы: «Kaz Mining Corporation» ЖШС, БСН 250440021856, мекен-жайы: Астана қаласы, «Есіл» ауданы, Керей-Жәнібек хандар көшесі, 22 Үй, н.п. 267. Жетекшісі Камит А.

Әзірлеуші: ЖК Дробот М. в., Астана қ., Пушкин к-сі, 15 үй, 17 пәтер. тел. +77787419151. Email: borohova2014@mail.ru.

Қоғамдық тыңдауларға шығарылатын материалдармен» Қоршаған орта мен табиғи ресурстардың жай-күйі туралы Ұлттық деректер банкі « ақпараттық жүйесінде танысуға болады ndbecology.gov.kz «қоғамдық тыңдаулар» бөлімінде, сондай-ақ «Ақмола облысының Табиғи ресурстар және табиғат пайдалануды реттеу басқармасы» жергілікті атқарушы органының сайтында <https://www.gov.kz/memleket/entities/aqmola-upr?lang=ru>.

Байланыс сілтемесі: масштабтау <https://us04web.zoom.us/j/3470828229?pwd=oq4hqbJMDjdTK44WxtuGMUWvJGRa3.1&omn=75726238891>. конференция идентификаторы: 347 082 8229 кіру коды: 123456.

Барлық ескертулер және / немесе ұсыныстар қоғамдық тыңдаулар өткізілетін күнге дейін 3 жұмыс күнінен кешіктірілмейтін мерзімде қабылданады ndbecology.gov.kz «қоғамдық тыңдаулар» бөлімінде немесе электрондық поштаға expreso@mail.ru. қосымша ақпаратты мына жерден алуға болады borohova2014@mail.ru және 87787419151 телефоны бойынша.

Географиялық координаттары: 52° 04' 00" с.е. 72° 50' 00" ш.б.

«Kaz Mining Corporation» ЖШС 19.02.2026 жылы сағат 15:00-де Ақмола облысы, Ерейментау ауданы, Селетинский С. О., Селетинское с., А. Құнанбаев көшесі, 7, әкімдік ғимараты мекенжайы бойынша «N блоктар шегінде қатты пайдалы қазбаларды барлау жоспарына рұқсат беру құжаттамасы» бойынша ашық жиналыс нысанында қоғамдық тыңдаулар өтетінін хабарлайды-43-134-(10e-5G-6,7,8,9,10,11); N-43-134-(10E-5b-Қазақстан Республикасының Ақмола облысында 6,7,8,9,10,11,12, 13,14,15)».

Бастамашысы: «Kaz Mining Corporation» ЖШС, БСН 250440021856, мекен-жайы: Астана қаласы, «Есіл» ауданы, Керей-Жәнібек хандар көшесі, 22 Үй, н.п. 267. Жетекшісі Камит А.

Әзірлеуші: ЖК Дробот М. в., Астана қ., Пушкин к-сі, 15 үй, 17 пәтер. тел. +77787419151. Email: borohova2014@mail.ru.

Қоғамдық тыңдауларға шығарылатын материалдармен» Қоршаған орта мен табиғи ресурстардың жай-күйі туралы Ұлттық деректер банкі « ақпараттық жүйесінде танысуға болады ndbecology.gov.kz «қоғамдық тыңдаулар» бөлімінде, сондай-ақ «Ақмола облысының Табиғи ресурстар және табиғат пайдалануды реттеу басқармасы» жергілікті атқарушы органының сайтында <https://www.gov.kz/memleket/entities/aqmola-upr?lang=ru>.

Байланыс сілтемесі: масштабтау <https://us04web.zoom.us/j/3470828229?pwd=oq4hqbJMDjdTK44WxtuGMUWvJGRa3.1&omn=75726238891>. конференция идентификаторы: 347 082 8229 кіру коды: 123456.

Барлық ескертулер және / немесе ұсыныстар қоғамдық тыңдаулар өткізілетін күнге дейін 3 жұмыс күнінен кешіктірілмейтін мерзімде қабылданады ndbecology.gov.kz «қоғамдық тыңдаулар» бөлімінде немесе электрондық поштаға expreso@mail.ru. қосымша ақпаратты мына жерден алуға болады borohova2014@mail.ru және 87787419151 телефоны бойынша.

Географиялық координаттары: 52° 04' 00" с.е. 72° 50' 00" ш.б.

■ Тоқтаңыз: Алдау**WHATSAPP-ТЫ БҰЗЫП КІРУСІЗ ЖӘНЕ ІЗСІЗ "ҮНСІЗ БАСЫП АЛУ"**

Қазақстан Республикасы Бас прокуратурасы Құқықтық статистика және арнайы есепке алу жөніндегі комитетінің Қылмыстық қауіп-қатерлердің және қоғамдық қауіпсіздіктің тәуекелдерін болжау орталығы «WhatsApp» мессенджеріне қатысты жаңа киберқатер туралы ескертеді.

Шетелдік дереккөздердің мәліметіне сәйкес (<https://infobezopasnost.ru/blog/news/kiberataka-ghostpairing-pozvolyaet-moshennikam-poluchit-polnyj-dostup-k-whatsapp-bez-vzloma-parolya/>, <https://www.securitylab.ru/news/567291.php>, <https://securitymedia.org/news/list/ataka-ghostpairing-pozvolyaet-nezametno-zakhvatyvat-akkaunty-whatsapp.html>) кибералаяқтар «WhatsApp» аккаунттарын басып алудың жаңа қылмыстық схемасын қолдануда.

Бұл әдіс «GhostPairing» деп аталады және парольдерді бұзуды, SIM-карталарды ауыстыруды немесе күрделі техникалық шабуылдарды қажет етпейді. Алаяқтар «WhatsApp»-қа заңды түрде, қосымша құрылғыларды байланыстыру функциясын пайдалану арқылы қол жеткізеді.

Сценарийі қарапайым: пайдаланушыға «Facebook» немесе «WhatsApp» атынан жасырынған хабарлама жіберіледі, ол «Facebook» пен «WhatsApp» интерфейсінің визуалды түрде қайталайтын жалған парақшаларға бағыттайды.

Контентке қолжетімділікті растау үшін фейк-парақша телефон нөмірі мен растау кодын енгізуді ұсынады, осыдан кейін зиянкес автоматты түрде жабірленушінің аккаунтына сенімді құрылғы ретінде қосылып, «WhatsApp»-қа толық қол жеткізеді (хабарламаларды оқу, медиафайлдарды қарау, байланыстар тізімі, хабарлама жіберу, фотогалереяға қолжетімділік). Бұл ретте телефон әдеттегідей жұмыс істей береді және күдік тудырмайды.

«WhatsApp»-тың басып алуын анықтаудың жалғыз жолы - «Байланыстырылған құрылғылар» бөлімін қолмен тексеру.

Кез келген белгісіз қосылу аккаунттың бұзылғанын көрсетеді және дереу жойылуы тиіс.

Сақ болыңыздар, киберқауіпсіздік талаптарын сақтаңыздар:

- * белгісіз кіріс хабарламаларға, қоңырауларға және әр түрлі хабарландыруларға мұқият болыңыздар;

- * «WhatsApp» кодын бөгде парақшаларға енгізбеніздер, қосымшадан тыс жерде кодты сұрату - әрқашан алаяқтық;

- * екі факторлы аутентификацияны пайдаланыңыздар; *аккаунтыңыздың белсенділігін тұрақты түрде тексеріп отырыңыздар;

- * қорғаныш бағдарламалық қамтамасыз етуді қолданыңыздар.

Бір қатенің құны - Сіздің жеке хат алмасуыңызды толық бақылау.

Қылмыстық қауіп-қатердің және қоғамдық қауіпсіздіктің тәуекелдерін болжау орталығы.

Бас редактор
Ж. С. ТҮГЕЛБАЕВ

Меншік иесі:
«Перне» ЖШС
(Ақмола облысы
Целиноград
ауданы)

Газет редакцияның компьютерлік цехында теріліп, беттеледі.
«Астана Интер-Трейддинг» ЖШС (Астана қаласы, Жұбанов к-сі, 24/1) баспаханасында басылып шығарылды.
Мерзімдік баспасөз басылым, ақпарат азаматтігін және желілік басылымды есепке қою туралы N 16264-Г Күшінен 2016 жылы 23 желтоқсанда Қазақстан Республикасының Ақпарат және коммуникация министрлігі берген.
Таралымы – 1000 дана. Тапсырыс-наряд N 8.
Индекс 65821. Газет бейсенбі күні шығады. Көлемі 1 баспа табақ.

Редакция әрбір автордың пікірімен келісе бермейді. Келтірілген деректерге, сондай-ақ хабарландырулар мен жарнамаларға - берген кісілер жауапты.

Ақмол ауылы Гагарин көшесі, 2
8(716-51) 30-537

e-mail: vestiakmola@mail.ru

Сайт: vestiakmola.kz

